

Sivun SOTE

KONSERNIOHJE

Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä

Hyväksytty yhtymävaltuustossa 12.04.2017, 4 §

- päivitys yhtymävaltuusto 17.3.2021

Konserniohje tulee voimaan 1.5.2017 ja on voimassa toistaiseksi.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	4
2	KONSERNIOHJEEN TEHTÄVÄ, TAVOITTEET JA SOVELTAMISALA	5
2.1	Konserniohje.....	5
2.2	Siun soten konsernin määrittely.....	6
2.3	Ohjeen sitovuus ja soveltamisala	6
3	KONSERNIOHJAUKSEN VASTUUT	7
3.1	Yhtymävaltuusto.....	7
3.2	Tarkastuslautakunta	7
3.3	Konsernijohto	7
3.3.1	Yhtymähallitus.....	7
3.3.2	Toimitusjohtaja	7
3.4	Konserniohjausryhmä.....	7
3.5	Tytäryhteisön hallituksen jäsenet.....	8
3.6	Yhtiökokoukseen nimetty edustaja	8
4	HYVÄ HALLINTO- JA JOHTAMISTAPA.....	9
4.1	Sitoutuminen suosituksiin	9
4.2	Henkilövalinnat yhtiöiden hallituksiin	9
4.3	Henkilövalinnat yhtiökokousedustajiksi	10
4.4	Henkilövalinnat säätiöiden hallituksiin	10
4.5	Yhteisöjen esteellisyys säännökset.....	10
5	TIEDOLLA JA SOPIMUKSILLA OHJAAMINEN	11
5.1	Jatkuva yhteydenpito	11
5.2	Yhteinen suunnittelu	11
5.3	Raportointi.....	11
5.4	Evästys	11
5.5	Ennakkokäsityksen pyytämismenettely.....	12
5.6	Ennakkokäsityksen muodostaminen	12
5.7	Selontekovelvollisuus	13
5.8	Läsnäolo- ja puheoikeus	13
5.9	Tietojen saantioikeus.....	13
5.10	Palvelusopimukset.....	13
5.11	Muut sopimukset.....	13
6	KONSERNIKÄYTÄNNÖT JA -PALVELUT	14
6.1	Rahoitus, sisäinen pankki ja rahaliikenne	14
6.2	Lainananto tytäryhteisölle.....	14
6.3	Kirjanpito ja konsernitilinpäätös.....	14
6.4	Riskienhallinta	14
6.5	Vakuuttaminen	14
6.6	Yhteisön sisäinen valvonta	15
6.7	Konsernivalvonta.....	15
6.8	Tilintarkastus	15
6.9	Tietojensaantioikeudet.....	16
6.10	Turvallisuus ja varautuminen.....	16
6.11	Henkilöstöpolitiikka	16
6.12	Viestintä.....	17
6.13	Asiakirjojen ja tiedonhallinta	17
6.14	Hankintayhteistyö.....	17

1 JOHDANTO

Siun sote - Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä on Pohjois-Karjalan ja Heinäveden kuntien perustama ja omistama kuntayhtymä, jonka perustehtävänä on järjestää yhdenvertaisilla periaatteilla alueen väestölle ne sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut, jotka lainsäädännön mukaan kuntalaisille on järjestettävä. Siun sote järjestää myös pelastuslaissa (397/2011) määritellyt alueellisen pelastustoimen palvelut. Lisäksi kuntayhtymä järjestää ympäristöterveydenhuollon sekä leirintäalueviranomaistehtävät jäsenkuntien puolesta, siltä osin kuin kunnat ovat antaneet nämä tehtävät Siun soten hoidettavaksi.

Kuntayhtymä on osakkaana ja omistajana useissa yhteisöissä, joiden tuottamia palveluja tarvitaan kuntayhtymän perustehtävän toteuttamiseksi. Kuntayhtymä muodostaa yhdessä tytäryhteisöjensä kanssa kuntayhtymäkonsernin (myöhemmin Siun sote -konserni). Konserniin kuuluvien yhteisöjen toiminnassa on otettava huomioon konsernin kokonaisuus.

Kuntayhtymässä noudatettavasta omistajapolitiikasta päättää valtuusto osana strategiatyökentelyään.

Omistajastrategia on jaettavissa ensinnäkin linjaukseen siitä mitä kuntayhtymä omistaa (omistajapolitiikka) ja toiseksi siihen miten kuntayhtymä omistajana toimii (omistajaohjauksesta). Viimeiseksi mainitusta käytetään käsitettä omistajaohjaus, jossa konserniohjaus on keskeinen elementti. Tässä on huomattava, että jäsenkunnat käyttävät Siun soteen nähden omistajaohjausta, josta on säädetty kuntayhtymän perussopimuksessa.

Siun soten omistajaohjauksen keskeiset periaatteet ovat seuraavat:

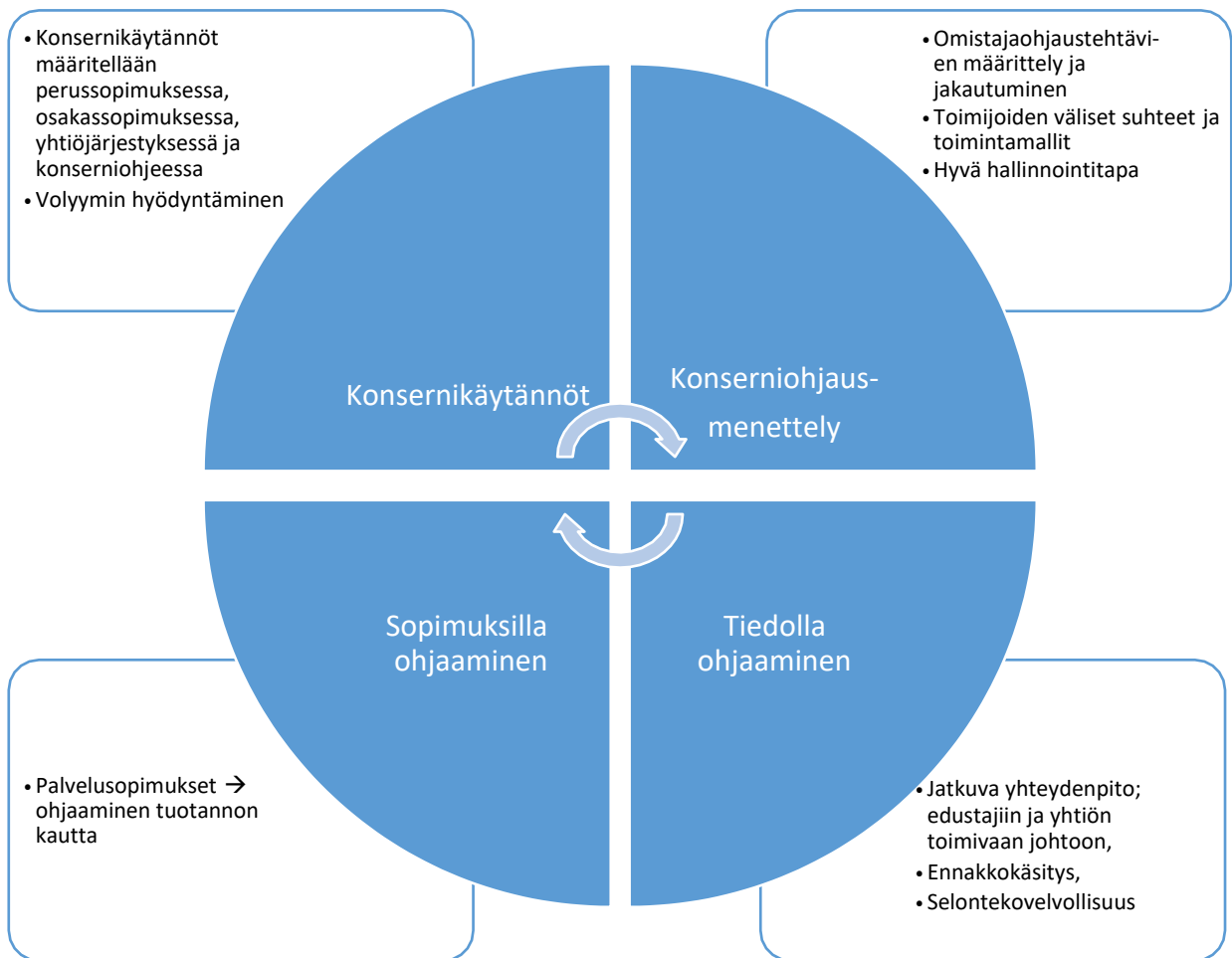
- *Valmius muuttaa konsernin rakennetta ja omistuksia.* Kuntayhtymän omistajapolitiikka on muutostilassa johtuen käynnissä olevasta hyvinvointialue ja sotejärjestämislainsäädännön valmistelusta. Lakien on määrä tulla voimaan kesällä 2021. Omistajapolitiikan keskeinen linjaus on herkkyyks ja valmius konsernin rakenteen muuttamisesta lainsäädännön tai hallinnollisten rakenteiden uusiutuessa.
- *Omistamisen tarpeen määrittää perustehtävä.* Omistamisen keskiössä on perustehtävä ja sen toteuttaminen. Omistaminen ei ole kuntayhtymälle itseisarvo sinänsä vaan omistaminen tulee olla perusteltua perustehtävän toteuttamisessa onnistumisen kautta.
- *Yhteinen konserni.* Siun sote -konsernin toimintaa ohjataan yhtenä kokonaisuutena ja yhtäläisin perustein. Tytäryhteisöiltä edellytetään omistajan tahdon herkkää kuuntelua.
- *Aktiivista omistajuutta.* Kuntayhtymä on aktiivinen omistaja, joka käyttää päämäärätietoisesti omistajaohjausta yhteisöissään. Näin kuntayhtymä varmistaa, että tytäryhteisöissä otetaan huomioon konsernin kokonaisuus, ja että muissa yhteisöissä toiminta vastaa Siun soten tarpeita ja etua. Yksittäisen yhteisön etu voi joskus olla ristiriidassa konsernin kokonaisedun kanssa.
- *Volyyymi ja kapasiteetti hyödynnetään.* Kuntayhtymän toiminnan tulee olla kustannustehokasta ja taloudellista. Kaikessa toiminnassa tulee ottaa huomioon olemassa olevan kapasiteetin täysimääräinen hyödyntäminen. Sisäisten toimintojen järjestelyin ja yhteisen suunnittelun keinoin kuntayhtymä hyödyntää volyymietuaan.

2 KONSERNIOHJEEN TEHTÄVÄ, TAVOITTEET JA SOVELTAMISALA

2.1 Konserniohje

Konserniohjeella varmistetaan valtuuston asettamien omistajapoliittisten linjauksien sekä toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutus sekä määritellään, miten konsernin tytäryhteisöjen ohjaus, seuranta, raportointi ja valvonta on järjestetty. Konserniohje määrittää konsernin johtosuhteet ja johtamisen säännöt. Ohjeella on tarkoitus yhtenäistää ohjausta, lisätä toiminnan läpinäkyvyyttä ja tehostaa tiedonkulkua.

Konserniohjeella luodaan myös puitteet konserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle tavoitteiden mukaisesti.

Kuva 1 Konserniohjauksen keinot

2.2 Siun soten konsernin määrittely

Siun soten konserni muodostuu kuntayhtymästä ja sen määräysvallassa olevista tytäryhteisöistä. Tytäryhteisöjä ovat yhteisöt, joissa kuntayhtymä käyttää kirjanpitolain 1 luvun 8 §:n mukaista määräysvaltaa. Konsernin rakennetta ei liitetä konserniohjeeseen, koska sen muuttuessa ohjetta tulisi päivittää. Konsernikaavio esitetään vuosittain talousarviossa. Kaaviossa on esitetty myös osakkuusyhteisöt ja muut yhteisöt, joissa kuntayhtymä on omistajana. Osakkuusyhteisöllä tarkoitetaan omistusta, joka on 20 – 50 %. Muissa yhteisöissä omistusosuus on alle 20 %.

2.3 Ohjeen sitovuus ja soveltamisala

Konserniohje koskee kuntayhtymää ja sen tytäryhteisöjä sekä näiden tytäryhteisöjä. Osakkuusyhteisössä kuntayhtymän edustajien tulee pyrkiä siihen, että konserniohjeen periaatteita noudatetaan myös näissä yhteisöissä mahdollisuuksien mukaan.

Konsernissa hyväksytyt konserniohjeita noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta pakottavasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä, sopimuksesta tai säännöistä muuta johdu. Konserniohje käsitellään ja hyväksytään kuntayhtymän tytäryhtiöiden yhtiökokouksissa ja hallituksissa sekä muiden määräysvallassa olevien yhteisöjen vastaavissa toimielimissä. Samalla tytäryhteisö sitoutuu konserniohjeen noudattamiseen kokonaisuudessaan.

Yhtymävaltuuston hyväksymä konserniohje sitoo kuntayhtymän hallitusta, konserniohjausryhmää, kuntayhtymän viranhaltijoita ja kuntayhtymän edustajia yhteisöjen toimielimissä.

Käyttäessään omistajaohjausta kuntayhtymä ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide on omiaan tuottamaan yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua yhteisön tai yhteisön toisen omistajan kustannuksella (yhdenvertaisuusperiaate).

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä pakottavien säännösten, kuten yhteisö- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on ilmoitettava ristiriidasta välittömästi kirjallisesti konserniohjeessa erikseen mainituille tahoille.

Tarvittaessa omistajaohjauksen kannalta keskeiset seikat on tehtävä muuttamalla yhtiön yhtiöjärjystä.

Tytäryhteisöjen hallitusten tulee tutustua kuntayhtymässä ja tytäryhteisön hallituksessa hyväksytyyn ohjeeseen ja noudattaa sitä hallitustyöskentelyssään.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

Yhtymähallitus voi päätöksellään yksittäistapauksessa toimia tästä ohjeesta poikkeavasti. Tällöin yhtymähallituksen on pöytäkirjassaan perusteltava tehty poikkeus.

3 KONSERNIOHJAUKSEN VASTUUT

3.1 Yhtymävaltuusto

Yhtymävaltuuston keskeisin tehtävä on ohjata kuntayhtymän toimintaa strategisella tasolla. Yhtymävaltuusto määrittelee kuntayhtymän toiminnan ja talouden raamit sekä hyväksyy strategian. Valtuusto hyväksyy myös tytäryhtiöiden perustamista ja strategista ohjausta koskevat asiakirjat. Kuntalain 14 §:n mukaan yhtymävaltuusto päättää omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta.

3.2 Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valtuuston alaisena lautakuntana arvioida sitä, ovatko valtuuston asettamat tavoitteet ja omistajastrategiset linjaukset toteutuneet kuntayhtymäkonsernissa. Tarkastuslautakunta raportoi toiminnastaan valtuustolle.

3.3 Konsernijohto

Kuntalain 48 §:n mukaan konsernijohtoon kuuluvat yhtymähallitus ja toimitusjohtaja.

Konsernijohtoon kuuluvat tehtävät ja vastuut jakautuvat yhtymähallituksen ja toimitusjohtajan kesken.

3.3.1 Yhtymähallitus

Yhtymähallituksen tehtävänä on:

1. määrätä yhtiökokousedustajat yhtiökokouksiin,
2. nimittää hallituksenjäsen ehdokkaat yhtiökokouksen käsiteltäväksi,
3. seurata valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista,
4. käsitellä omistajaohjausta koskevien periaatteiden ja konserniohjeen tulkintaa koskevat asiat, sekä
5. evästäää konserninohjausryhmää ja yhtiöihin nimettyjä hallituksen jäseniä ennen asioiden ratkaisua yhteisöissä.

3.3.2 Toimitusjohtaja

Toimitusjohtaja toimii konsernijohtajana. Toimitusjohtaja vastaa omistajaohjauksen täytäntöönpanotehtävistä hallituksen alaisuudessa ja toteuttaa toimitusjohtajalle hallintosäännössä tai tässä ohjeessa määrätyt tehtävät. Tehtävänä on ainakin;

1. valmistella konserniohjausta koskevat asiat hallitukselle,
2. toteuttaa konserniohjausta valtuuston ja hallituksen linjaamalla tavalla,
3. arvioida tytäryhteisön osavuosisiraportit ja saattaa ne harkintansa mukaan edelleen hallituksen käsiteltäväksi,
4. muodostaa ennakkokäsityksen yhteisön esittämiin kysymyksiin. Linjaavissa kysymyksissä toimitusjohtajan tulee saattaa asia käsiteltäväksi yhtymähallitukseen.
5. huolehtia kiinteästä yhteydenpidosta tytäryhtiöiden toimitusjohtajiin ja hallituksen puheenjohtajiin sekä muihin omistajiin.

3.4 Konserninohjausryhmä

Toimitusjohtaja nimeää tuekseen konserninohjausryhmän. Konserninohjausryhmä on konsernijohtoon toimintaa avustava ja neuvoa-antava työryhmä. Konserninohjausryhmään nimetyt henkilöt eivät kuulu konsernijohtoon.

3.5 Tytäryhteisön hallituksen jäsenet

Tytäryhteisön hallituksen jäsenen tehtävänä on tukea yhteisön johdon toimintaa siten, että yhtiön etu toteutuu. Yhtiön edun lisäksi hallituksen jäsenen on toiminnassaan otettava huomioon myös konsernin kokonaisuus ja pyrittävä noudattamaan omistajien tahtotilaa.

Hallituksen jäsenen tulee tehtävässään toimia yhtiön etua tavoitellen, ottaen huomioon muun muassa talousarvion, kuntayhtymässä muodostetun ennakkokäsityksen sekä konsernijohdolta saamansa evästyksen.

Hallituksen jäsenen oikeus ja velvollisuus on vaatia ja saada tarvittaessa lisätietoa ratkaistavakseen tulevasta asiasta, sekä olla yhteydessä konserniohjausryhmään konserniohjauksessa valitun linjan selvittämiseksi ja tehtävien toimenpiteiden suunnittelemiseksi.

Yhtiön hallituksen jäsen vastaa toiminnastaan yhtiökokoukselle.

Hallituksen jäsenyys osakeyhtiössä ei ole kunnallinen luottamustehtävä vaan hallituksen jäsenen tehtävästä ja vastuusta säädetään osakeyhtiölaissa.

Samoin periaattein tulee toimia osakkuusyhteisön tai muun yhteisön hallitukseen tms. nimetyn jäsenen.

3.6 Yhtiökokoukseen nimetty edustaja

Yhtiökokoukseen nimetty edustaja käyttää omistajan muodollista päätösvaltaa yhtiökokouksessa. Kokousedustajan tulee toimia konsernin muodostaman ennakkokäsityksen ja yhtymähallitukselta saamansa evästyksen mukaisesti.

4 HYVÄ HALLINTO- JA JOHTAMISTAPA

4.1 Sitoutuminen suosituksiin

Konserniyhteisön hallituksen tulee hyväksyä yhtiössä noudatettavat hyvän hallinnon ja johtamistavan periaatteet siten, että ne varmistavat, että tytäryhteisöissä toteutuvat terveet liikeperiaatteet, riittävä avoimuus, taloustietojen oikeellisuus, asianmukainen sisäinen valvonta ja riskienhallinta ja että kuntayhtymän omistuksia hoidetaan tarkoituksenmukaisesti, luotettavasti ja tehokkaasti kuntakonsernin kokonaisuena turvaten.

Yhtiöiden tulee laatiessaan hyvän hallinnon ja johtamistavan periaatteita tukeutua Keskuskaupakamarin vahvistamaan *asialistaan listaamattomien yhtiöiden hallinnon kehittämiseksi*. Asialistan periaatteita on sisällytetty myös tähän konserniohjeeseen.

4.2 Henkilövalinnat yhtiöiden hallitukseen

Yhtymähallitus valmistelee henkilövalinnat yhtiökokouksiin ja evästää yhtiökokousedustajansa siten, että yhtiöiden hallitukseen tulee nimetyksi henkilöitä, joilla on sekä kyky tukea ja kannustaa että valvoa ja arvioida yhtiön toimivaa johtoa. Suunniteltaessa hallitusten kokoonpanoja on yhtymähallituksen pyrittävä turvaamaan riittävän monialainen osaaminen yhtiön hallituksessa. Hallituksen jäsen ehdokkaaksi tulee nimetä ja valita tasa-arvolain mukaisesti kummankin sukupuolen edustajia.

Tytäryhteisön hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus (Kuntalaki 47 § 2 mom.). Lisäksi hallituksen nimeämisessä on otettava huomioon osakeyhtiölain 6 luvussa mainitut edellytykset hallituksen jäsenille.

Yhtymähallituksen *ei ole suositeltavaa* esittää nimettäväksi tytäryhteisönsä hallituksen jäseneksi henkilöä, joka työskentelee konserniin kuuluvan toisen tytäryhteisön palveluksessa tai on muutoin läheisessä suhteessa ko. yhtiöön.

Tytäryhtiön palveluksessa olevaa työntekijää *ei saa esittää nimettäväksi* saman tytäryhtiön hallitukseen, yhtiön toimitusjohtajaa lukuun ottamatta. Jos tällainen palvelussuhde muodostuu hallituksen jäsenyyden aikana, tulee yhtymähallituksen huolehtia siitä, että jäsen tulee vapautetuksi tehtävästään.

Yhteisöjääviä koskeva lainsäädäntö on kuntalain uudistuksessa muuttunut siten, että hallintolain 28.1 § 5 kohta tulee sovellettavaksi myös kuntakonsernissa. Säännöksen mukaan *viranhaltija tai luottamushenkilö on esteellinen, jos hän itse tai hänen läheisensä on hallituksen, hallintoneuvoston tai niihin rinnastettavan toimielimen jäsenenä, toimitusjohtajana tai sitä vastaavassa asemassa sellaisessa yhteisössä, säätiössä, valtion liikelaitoksessa tai laitoksessa, joka on asianosainen tai jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai haittaa*.

Tytäryhteisön tai osakkuusyhteisön hallitukseen *ei tule nimetä* emon viranhaltijaa tai työntekijää, jos tämä virassaan tai tehtävässään joutuu tavanomaisesti ratkaisemaan tai käsittelemään asioita, joissa kyseinen tytäryhteisö on asianosainen.

Konsernijohtajaa, yhtymähallituksen puheenjohtajaa tai varapuheenjohtajaa *ei tule nimetä* tytäryhteisön, osakkuusyhteisön hallitukseen tai vastaavaan toimielimeen. Tällä nimitysrajoituksella pyritään varmistamaan, etteivät esteellisyydet heikennä konsernin ylimmän johdon varsinaisten tehtävien hoitoa ja, että konsernijohtolla on mahdollisuus ja kyky johtaa konsernin toimintaa ja päättää yhteisöjä koskevista asioista täysipainoisesti.

Tytäryhtiöiden hallitukseen pyritään nimeämään kuntayhtymän viranhaltijoita ja luottamushenkilöitä siten, että esteellisyyksiä viranhoidossa tai luottamustehtävässä ei pääse muodostumaan.

Tytäryhteisöjen hallitukseen nimetään kuntayhtymäkonsernin ulkopuolisia henkilöitä, vain mikäli se on konsernin kokonaisedun näkökulmasta perusteltua.

Sidosyksikkönä toimivissa yhteisöissä, joissa Siun sotella ei ole hallituspaikkaa, tulee varmistaa että Siun sote käyttää niissä määräysvaltaa samalla tavoin kuin omassa toiminnassaan. Tämä toteutuu esim. sopimalla pienosakkaiden kesken yhteisestä hallitusjäsenestä. Yhteisön hallituksen puheenjohtajaksi *ei saa esittää* nimettäväksi yhteisön toimitusjohtajaa.

4.3 Henkilövalinnat yhtiökokousedustajiksi

Yhtymähallitus nimeää tytäryhtiön tai osakkuusyhtiön yhtiökokoukseen edustajakseen yhtymähallituksen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan tai muun jäsenen tahi konsernijohtajan tai tämän nimeämän. Konsernijohtaja tai hänen nimeämänsä nimeää asunto-osakeyhtiöiden yhtiökokousedustajan ja evästää tätä mukaan lukien hallitusten jäsenten valinta.

Yhteisön hallituksen jäsenenä toimivaa ei saa nimetä edustajaksi saman yhtiön yhtiökokoukseen.

4.4 Henkilövalinnat säätiöiden hallitukseen

Yhtymähallitus nimeää säätiöiden hallitukseen henkilöitä, jotka tuntevat säätiön toiminnan tarkoituksen, ja jotka täyttävät säätiön säännöissä vaaditut kelpoisuusvaatimukset.

Säätiön hallitukseen *ei tule nimetä* emon viranhaltijaa tai työntekijää, jos tämä virassaan tai tehtävässään joutuu tavanomaisesti ratkaisemaan tai käsittelemään asioita, joissa kyseinen säätiö on asianosainen.

4.5 Yhteisöjen esteellisyysäännökset

Julkishallintoa koskevien esteellisyysäännösten lisäksi on hallitusten jäsenten ja yhtiökokousedustajien huomioitava osakeyhtiölaissa ja säätiölaissa annetut esteellisyysäännökset.

5 TIEDOLLA JA SOPIMUKSILLA OHJAAMINEN

5.1 Jatkuva yhteydenpito

Jatkuva yhteydenpito on tärkein omistajaohjauksen keino. Jatkuvalla yhteydenpidolla varmistetaan yhteisöjen tietoisuus konsernin kokonaiskuvasta ja edusta.

Jatkuvan yhteydenpidon keskeinen työväline on konserniohjausryhmän ja tytäryhtiöiden toimitusjohtajien yhteinen *konsernitapaaminen, joka pidetään kolmannesvuosittain kuntayhtymän osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä*. Konsernitapaamiseen osallistuvat yhteisöjen toimitusjohtajat laativat taloutta ja toimintaa koskevan katsauksen. Tapaamiseen voidaan kutsua myös muiden kuntayhtymän sidosyksiköiden edustajia. Tapaamisen kutsuu koolle kuntayhtymän toimitusjohtaja.

Konsernitapaamisen perusteella toimitusjohtaja antaa tilannekatsauksen yhtymähallitukselle osavuosikatsauksen yhteydessä.

5.2 Yhteinen suunnittelu

Valtuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisöjen toiminnan ja talouden tavoitteet, jotka on johdettu kuntayhtymän strategiasta, omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta. Konsernijohto neuvottelee tytäryhteisöjen kanssa asetettavista tavoitteista ennen niiden lopullista hyväksymistä. Yhteistyön tuloksensa asetetuilla tavoitteilla pyritään varmistamaan, että tytäryhteisöjen toiminta on kuntakonsernin kokonaisedun mukaista.

Tytäryhteisöjen talousarvioiden tulee perustua valtuuston niille asettamiin tavoitteisiin. Tytäryhteisön hallitus vastaa asianmukaisen taloudenhoidon järjestämisestä. Konsernijohto tukee asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Kuntayhtymän talousarviossa ja -suunnitelmassa tulee ottaa huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet.

Tytäryhteisöjen on annettava tiedot tulos-, rahoitus- ja investointisuunnitelmista sekä yhteisöjen toimintaan liittyvistä olennaisista riskeistä ja epävarmuustekijöistä emon pyytämässä muodossa. Tämän lisäksi tulee toimittaa tietoja mm. tulevista konserni- ja yhtiöjärjestelyistä, merkittävistä muutoksista mainittujen yhteisöjen liiketoiminnassa ja toimialassa sekä merkittävistä sitoumuksista konsernijohtoon tarkemmin määrittelemällä tavalla.

5.3 Raportointi

Konsernijohto seuraa vähintään konsernitapaamisten rytmissä tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta. Tytäryhteisön tulee antaa seuranta varten kuntayhtymälle kolmannesvuosittain raportti sille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehittämisestä sekä arvio niihin liittyvistä riskeistä. Tytäryhteisöllä tulee olla tätä varten riittävät talouden ja toiminnan seuranta- ja mittaus- järjestelmät sekä yhteisön hallituksen hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeet.

Todennäköisesti realisoituvasta riskistä on raportoiva viipymättä konsernijohtolle.

5.4 Evästys

Yhtymähallitus evästää tarvittaessa toimitusjohtajaa, konserniohjausryhmää ja yhtiökokousedustajia yhtiöiden ohjauksesta.

5.5 Ennakkokäsityksen pyytämismenettely

Tytäryhteisön tulee pyytää etukäteen suullinen ja vaadittaessa kirjallinen ennakkokäsitys ainakin seuraavista asioista, ellei mainitusta asiasta ole muutoin kuntayhtymässä pätevästi päätetty:

1. liiketoiminnan merkittävä muuttaminen
2. liiketoiminnan laajentaminen siten, että in house -asetelma voi vaarantua
3. merkittävä tai poikkeuksellinen investointi
4. taloudellisesti poikkeavan sitoumuksen tekeminen
5. yhtiöjärjestyksen muuttaminen
6. osakeanti tai pääomarakenteen muuttaminen
7. liiketoiminnan tai kiinteän omaisuuden myynti tai osto
8. lainan tai vakuuden antaminen
9. pitkäaikaisen lainan ottaminen
10. sijoitukset
11. hakeutuminen selvitystilaan tai konkurssiin
12. tuloksen käsittely ennen yhteisön hallituksen tilinpäätöskäsittelyä, jos tulos poikkeaa merkittävästi talousarvioista
13. vaikutuksiltaan merkittävän oikeudellisen prosessin aloittaminen
14. toimitusjohtajan ottaminen tai irtisanominen
15. toimitusjohtajan palvelussuhteen ehtojen ja etuuksien määrittely tai muuttaminen
16. henkilöstöpoliittisen ohjelman hyväksyntä
17. tulospalkkiojärjestelmän käyttöönotto
18. muu tulokseen, pääoman tuottoon tai riskiin olennaisesti vaikuttava tapahtuma

Ennakkokäsityksen pyytää yhtiön toimitusjohtaja tai vastaava konserniohjausryhmältä. Toimitusjohtajaa koskevassa asiassa ennakkokäsityspyynnön tekee hallituksen puheenjohtaja.

Hallituksen puheenjohtaja on velvollinen varmistamaan, että ennakkokäsitys on pyydetty ja vaatia tarvittaessa sen pyytämistä. Mikäli ennakkokäsitystä ei ole pyydetty, hallituksen jäsenen on vaadittava asian jättämistä pöydälle.

Ennakkokäsityspyyntöön saatu vastaus kirjataan ylös yhtiön hallituksen pöytäkirjaan.

Mikäli ennakkokäsitysmenettelyn piiriin kuuluvasta asiasta päättäminen kuuluu yhtiökokoukselle, konsernijohdon määrittämä taho huolehtii siitä, että tarvittaessa pöytäkirjanotteeseen, jolla henkilö valtuutetaan edustamaan kuntayhtymään yhtiökokouksessa, sisällytetään kannanotto ennakkokäsitysmenettelyn alaiseen asiaan.

Lopullinen päätösvalta ja vastuu ennakkokäsitystä edellyttävästä asiasta on aina yhteisön omalla päätöksentekuelimellä, vaikka kuntayhtymän ennakkokäsitys päätettävään asiaan on hankittu ennen yhteisön päätöstä.

5.6 Ennakkokäsityksen muodostaminen

Hallintosäännön mukaisesti toimitusjohtaja (=konsernijohtaja) lausuu kuntayhtymän ennakkokäsityksen. Toimitusjohtaja muodostaa ennakkokäsityksen keskustellen asiasta konserniohjausryhmän kanssa ja asian ollessa laaja tai periaatteellinen yhtymähallituksen kanssa.

5.7 Selontekovelvollisuus

Konsernijohtolla on oikeus saada pyynnöstään yhteisön toimintaa koskevia selvityksiä yhtiön hallitukselta sekä yhtiön toimitusjohtajalta.

5.8 Läsnäolo- ja puheoikeus

Tytäryhteisön hallituksen tulee päättää osakeyhtiölain 6 luvun 5.2 §:n mukaisesti, että se sallii konsernijohtajalle tai hänen määräämälleen henkilölle läsnäolo- ja puheoikeuden kokouksissaan. Samalla hallituksen tulee päättää, että se toimittaa hallituksen kokouksen kokouskutsun ja esityslistan ennen kokousta ja luovuttaa kokouksen jälkeen kopion hallituksen kokouksen pöytäkirjasta konsernijohtajalle tai hänen määräämälleen.

5.9 Tietojen saantioikeus

Kuntayhtymän luottamushenkilöllä on oikeus saada konsernijohtolta sen hallussa olevia tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja, joita luottamushenkilö pitää toimessaan tarpeellisina ja jotka viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaan eivät ole vielä julkisia ja jollei salassa pitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Tietopyyntö on esitettävä kirjallisesti.

Luottamushenkilö ei saa luovuttaa tietojensaantioikeuden nojalla saamia tietoja eteenpäin, koska tiedot on tarkoitettu vain hänelle henkilökohtaisesti luottamustehtävän hoitamista varten. Asiakirjoihin tulee merkitä, mikäli ne ovat salassa pidettäviä.

5.10 Palvelusopimukset

Palvelutuotannosta vastaavat tytäryhtiöt laativat kuntayhtymän kanssa erillisen palvelusopimuksen, jolla sovitaan palvelujen tuottamisesta ja hinnoittelusta. Palvelusopimuksia tarkennetaan edelleen palvelusuunnitelmissa.

Palvelusopimuksessa määritellään ainakin palvelujen tarkempi sisältö, palvelujen laatukriteerit ja -mittarit sekä palvelusopimuksen kesto.

5.11 Muut sopimukset

Tehdessään sopimuksia, kuntayhtymä pyrkii huolehtimaan omien tavoitteidensa toteutumisesta.

6 KONSERNIKÄYTÄNNÖT JA -PALVELUT

6.1 Rahoitus, sisäinen pankki ja rahaliikenne

Koko konsernin maksuvalmiutta hoidetaan yhteisen konsernitilin kautta. Talousjohtaja vastaa tilin hallinnoimisesta ja likviditeetin hankkimisesta sekä ylijäämien sijoittamisesta. Kuntayhtymän ja tiliin liittyvien yhteisöjen kanssa tehdään sopimukset, joissa sovitaan tilin sisäistä veloitus- ja hyvityskoroista ja luottolimiiteistä.

6.2 Lainananto tytäryhteisölle

Kuntayhtymä voi antaa takauksen tai muun vakuuden tytäryhtiöille edellyttäen, että päätökseen ei sisälly merkittävää taloudellista riskiä, ja että kuntayhtymän edut on turvattu riittävällä vastavakuuksilla.

Kuntayhtymä voi lisäksi myöntää valtuuston erikseen tekemällä päätöksellä tytäryhteisölleen omavelkaisen takauksen tai rahoituslainan ilman riskit kattavia vastavakuuksia seuraavien edellytysten toteutuessa:

- a) kuntayhtymä omistaa enemmistön yhtiön osakkeista ja niiden tuottamasta äänivallasta
- b) rahoitus on kilpailutettu osana kuntayhtymän konsernin rahoitusta ja
- c) rahoitusvastuu liittyy tytäryhteisön sellaisen palvelun tuottamiseen tai toimintaan, jonka ostajana tai hyödyntäjänä on kokonaan tai osittain Siun soten kuntayhtymä.
- d) takauksen tai rahoituslainan taloudellinen riski ei ole kuntayhtymän kannalta merkittävä

Takauksen tai vakuuden antamisen yhteydessä on lisäksi varmistettava, ettei kyseessä ole valtiontukisääntelyn tai kuntalain vastainen menettely. Edellä mainittujen edellytysten täytyessä ja tytäryhteisön toimissa hankintalain mukaisena sidosyksikkönä lähtökohtana on, ettei sääntely aiheuta estettä takauksen ja vakuuden antamiselle.

6.3 Kirjanpito ja konsernitilinpäätös

Tytäryhteisön tilivuosi on kalenterivuosi.

Tytäryhteisön on toimitettava tarvittavat tilipäätöstiedot konsernitilinpäätöksen laatimiseksi raportointiohjeen mukaisessa aikataulussa.

6.4 Riskienhallinta

Yhtiön hallituksen on huolehdittava siitä, että yhtiön toimintaan liittyvät riskit tunnistetaan, arvioidaan ja niitä seurataan ja että riskienhallinnan periaatteet on määritelty.

Kuntayhtymän riskienhallinnan vastuuhenkilöt konsultoivat ja koordinoivat tytäryhteisöjä riskikartoituksen tekemisessä ja antavat ohjeita tytäryhteisöille yhtenäiseen riskienhallintaan liittyvissä asioissa. Tytäryhteisöt toteuttavat oman riskikartoituksensa tämän ohjeistuksen perusteella.

6.5 Vakuuttaminen

Tytäryhtiöiden on noudatettava konsernijohdon vakuutuspolitiikkaa soveltuvin osin. Tarvittavat vakuutukset hankitaan keskitetysti silloin, kun se on konserniedun mukaista. Tytäryhtiöiden on

ilmoitettava vakuutustarpeensa konsernijohtolle ja annettava tarpeelliset tiedot vakuutusyhtiöiden kilpailuttamista varten. Tytäryhtiöiden tulee varmistua siitä, että vakuutusturva on riittävä.

6.6 Yhteisön sisäinen valvonta

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joilla pyritään varmistamaan toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus. Sen avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Sisäinen valvonta on osa kaikkea esimiestyötä.

Sisäisen valvonnan järjestämistä vastuu tytäryhteisössä on yhteisön hallituksella. Tytäryhteisöjen toimitusjohtajilla on kokonaisvastuu yhtiönsä sisäisen valvonnan järjestämisestä, toteuttamisesta ja toimivuuden varmistamisesta.

6.7 Konsernivalvonta

Valvonnan tarkoituksena on edistää tehokasta johtamista, riskien hallintaa ja toiminnan tuloksellisuuden arviointia. Kuntayhtymän hallinnon ja talouden valvonta jakautuu ulkoiseen tarkastukseen sekä sisäiseen valvontaan ja tarkastukseen.

Konsernijohtaja päättää sisäisen tarkastuksen vuosittaisesta työohjelmasta. Tarkastuspäällikön olemassaolo ei vähennä esimiesten velvollisuutta toteuttaa sisäistä tarkkailua.

Sisäisellä tarkastajalla on oikeus pyytää tytäryhteisöiltä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi- ja kehittämistoiminnan sekä muun tarkastustoiminnan edellyttämät tiedot. Sisäisellä tarkastuksella on oikeus tarkastaa tytäryhteisön toimintaa ja taloutta sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämiseen liittyviä prosesseja. Sisäisen tarkastuksen henkilöstö ei saa paljastaa sivulliselle haltuunsa mahdollisesti saamaansa salassa pidettävää tietoa.

Konsernijohtaja voi päättää sisäisen tarkastuksen suorittamisesta tytäryhteisössä.

Ulkoisesta tarkastuksesta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastajat. Tarkastuksen kohteena ovat kuntayhtymän hallitus, sen alaiset toimielimet, kuntayhtymän toimitusjohtaja ja muut johtavat viranhaltijat ja muu hallinto. Ulkoinen tarkastus on toimivasta johdosta ja kuntayhtymän muusta organisaatiosta riippumatonta, jonka tuloksista tarkastuslautakunta raportoi valtuustolle.

Tarkastuslautakunnalla on oikeus pyytää tytäryhteisöiltä tietoja valtuuston asettamien tavoitteiden toteuttamisen ja kuntakonsernin tuloksellisuuden arviointia varten. Tarkastuslautakunta voi kutsua tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajan tai toimitusjohtajan kuultavaksi lautakunnan kokoukseen. Tarkastuslautakunnan jäsen ei saa paljastaa haltuunsa saamaansa salassa pidettävää materiaalia.

6.8 Tilintarkastus

Tarkastuslautakunta laatii suunnitelman konserninyhteisöjen tilintarkastuksen järjestämisestä tilintarkastajaehdokkaiden nimeämistä varten. Yhtiökokousedustaja nimeää tilintarkastajaehdokkaat yhteisöjen yhtiökokouksissa tai vastaavissa tehtävää päätöstä varten.

Tytäryhteisöön valitaan tilintarkastusyhteisöksi sama tilintarkastusyhteisö kuin kuntayhtymässä. Mikäli mahdollista yhteisestä tilintarkastusyhteisöstä vastuulliseksi tilintarkastajaksi valitaan yhteisöön sama tilintarkastaja kuin kuntayhtymään. Tilintarkastajavalinnoissa on huomioitava kunkin yhteisömuodon tilintarkastajalta edellytetyt auktorisointivaatimus.

6.9 Tietojensaantioikeudet

Tarkastuslautakunnalla on oikeus saada tietoja tytäryhteisöjen toiminnasta ja taloudesta sen arvioimiseksi, onko yhtymävaltuuston asettamat tavoitteet saavutettu ja onko omistajapoliittisia linjauksia noudatettu.

Tilintarkastajan oikeudet tarkastaa tytäryhteisöä perustuvat osakeyhtiölakiin ja säätiölakiin. Konsernin sisäinen tarkastaja toimii samoin tiedonsaantioikeuksin kuin tilintarkastaja.

6.10 Turvallisuus ja varautuminen

Siun sote -konserni on huoltovarmuuskriittinen kokonaisuus, jonka vuoksi tytäryhteisön velvollisuutena on huolehtia toimintansa jatkuvuuden turvaamisesta siten, että tytäryhteisön toiminta voi jatkua mahdollisimman häiriöttömänä kaikissa turvallisuustilanteissa. Tämä edellyttää laajan turvallisuuskäsityksen omaksumista, toimintaprosessien jatkuvuussuunnittelua ja osallistumista konsernin yhteiseen valmiussuunnitteluun.

Häiriötilanteiden aikana konsernijohtaja voi antaa tytäryhtiöiden operatiivista johtoa velvoittavia määräyksiä, joiden tarkoituksena on kuntakonsernin häiriöttömän toiminnan varmistaminen.

Tytäryhtiön hallituksen on huolehdittava yhtiön operatiivisen johdon varahenkilöjärjestelystä.

Tytäryhteisön tulee huolehtia toimintansa vaarojen arvioimisesta, onnettomuuksien ja tapaturmien ennaltaehkäisystä sekä varautumisesta niihin. Tämä edellyttää ajantasaista pelastussuunnittelua, kouluttautumista ja harjoittelua.

Tytäryhteisöt osallistuvat konsernin yhteiseen turvallisuutta edistävään suunnittelu- ja koulutustoimintaan. Kuntayhtymä kutsuu tilaisuudet koolle.

6.11 Henkilöstöpolitiikka

Tytäryhteisöt ottavat lakisääteisen eläkevakuutuksen Kuntien eläkevakuutuksesta ja liittyvät tarvittaessa Avaintyönantajat AVAINTA jäseneksi. AVAINTA on kuntien ja kuntayhtymien määräämisvallassa olevien osakeyhtiöiden tai säätiöiden, muiden yhteisöjen tai säätiöiden sekä yksityisten palvelujentuottajien työnantajaedunvalvoja.

Kuntayhtymässä laaditaan henkilöstöstrategia, jonka periaatteita tulee tytäryhteisöissä noudattaa.

Kuntayhtymän henkilöstöyksikkö toimii tarvittaessa yhteisön tukena ja asiantuntijana henkilöstöasioissa, jolle yhtiöt pyydettäessä ovat velvollisia antamaan tiedot henkilöstön palvelussuhdeasioista.

Tytäryhtiöiden tulee tehdä toimitusjohtajasopimukset, joissa sovitaan toimitusjohtajien velvollisuuksista ja eduista.

Kuntayhtymän yhteisissä palveluissa työskentelevien viranhaltijoiden ja työntekijöiden tehtäväkuvaan kuuluvat myös konsernihallintoon liittyvät tehtävät. Tarvittaessa kuntayhtymä ja yhteisöt sopivat työpanoksen korvaamisesta keskenään.

Henkilöstön liikkumiseen konsernin sisällä suhtaudutaan myönteisesti ja sitä tuetaan, mikäli siirtyminen on konsernin kokonaisedun mukaista. Siirtyminen voi olla työnantaja- tai työntekijälähtöistä. Siirron edellytys on, että luovuttava ja vastaanottava työnantaja ovat yksimielisiä siirron

tarpeellisuudesta. Siirto toteutetaan työntekijän suostumuksen perusteella. Työnantajien pitäessä siirtoa tarpeellisenä työntekijän kertynyt lomaoikeus siirtyy uudelle työnantajalle, jonka luovuttava työnantaja korvaa. Siirron perusteella muodostuu uusi palvelussuhde. Työntekijä voi palata entiseen palvelussuhteeseensa uuden palvelussuhteen koeaikana. Koeajan jälkeen vanha palvelussuhde tulee päättää irtisanoutumalla.

Työnantajalähtöinen siirto voi perustua myös tuotannollisiin ja taloudellisiin tekijöihin ja tässä yhteydessä noudatettavaan työnantajan uudelleen sijoittamisvelvollisuuteen irtisanomisen vaihtoehtona.

Konsernin sisällä voidaan liikkua myös määräaikaisessa työnkierrossa, jolloin työntekijän palvelussuhde kestää voimassa alkuperäiseen työnantajaan. Työnkierron ajaksi henkilölle tehdään uusi määräaikainen palvelussuhde uudelle työnantajalle.

Mikäli työnkierto aiheutuu työntekijän työntekoedellytyksien heikkenemisestä, noudatetaan edellisestä poiketen kuntayhtymässä noudatettavaa uudelleen järjestelyistä annettua ohjetta (HAVAHU-periaate ja uudelleen järjestely). Työnkierron mahdollisuudesta sopivat luovuttava ja vastaanottava työnantaja. Kuntayhtymän henkilöstöjohtaja koordinoi määräaikaista työnkiertoa ja antaa tarpeellisia ohjeita asiasta.

6.12 Viestintä

Tytäryhteisön tulee olla aktiivisessa vuorovaikutuksessa asiakkaiden ja potilaiden kanssa. Yhteisön tulee oma-aloitteisesti tiedottaa toiminnastaan ja taloudestaan sekä niissä tapahtuvista muutoksista ja mahdollista ongelmista. Yhteisön toteuttaman viestinnän tulee tukea konsernin asettamia tavoitteita ja noudattaa konsernin viestintäpolitiikkaa.

Yhteisön on informoitava konsernijohtajaa ennen merkittävän asian julkiseksi tuloa.

Konsernin viestintäpäällikkö koordinoi konsernin viestintää ja tarvittaessa avustaa yhteisöjä viestinnän suunnittelussa.

6.13 Asiakirjojen ja tiedonhallinta

Tytäryhteisön asiakirjojen ja asiakirjallisten tietojen hallinnasta annetaan määräykset konsernin tiedonohjaussuunnitelmassa. Tytäryhteisön tulee hallita asiakirjoja ja asiakirjallisia tietoja voimassa olevan lainsäädännön ja tiedonohjaussuunnitelman mukaisesti. Yhteisön koko huomioon ottaen, voidaan sopia myös muiden kuin tiedonohjaussuunnitelmassa määriteltyjen tietojärjestelmien käytöstä. Tytäryhteisön tulee nimetä arkistoinnista vastaava työntekijä.

Tytäryhteisöt käyttävät sähköisten aineistojen säilytykseen konsernin käytössä olevia sähköisiä arkistoja. Tytäryhteisön toiminnan lakatessa sen säilytettävänä olleet asiakirjat ja asiakirjalliset tiedot otetaan arkistoitavaksi kuntayhtymän arkistoon.

6.14 Hankintayhteistyö

Tytäryhteisöt ovat velvollisia käyttämään hankinnoissaan niitä sidosyksiköitä ja yhteishankintayksiköitä, joita kuntayhtymä käyttää toiminnassaan. Konsernijohtaja voi antaa tytär yhteisölle oikeuden poiketa em. linjasta tapauskohtaisesti.

Hankintoja valmisteltaessa on tytär yhteisön tehtävä yhteistyötä kuntayhtymän hankinta-asiantuntijoiden kanssa. Näin varmistetaan se, että konsernin volyymi saadaan kokonaisuutena hyödynnettyä.

Tukipalveluja tarvitessaan on yhtiön ensisijaisesti selvitettävä niiden saatavuus konserniin kuululta toiselta tytäryhtiöltä tai kuntayhtymältä. Mikäli tukipalvelua ei ole näiden kautta saatavissa voidaan tukipalvelu hankkia konsernin ulkopuoliselta taholta.

Toimitiloja koskevat kysymykset tulee tytäryhtiön selvittää ensisijassa kuntayhtymän tilapalveluiden kanssa. Mikäli kuntayhtymä ei pysty osoittamaan tytäryhtiölle sen tarvitsemia tiloja voi yhtiö vuorata toimitilaa käyttöönsä ulkopuoliselta taholta.